

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci JANY NEUMANNOVÉ *Ženy na dvoře císaře Augusta*

Předložená práce se zabývá životy a osudy žen, které žily na dvoře prvního římského císaře Augusta. Kandidátka k tématu přistoupila mj. i z diachronního hlediska, tj. snaží se poukázat na změny, které se v životě žen odehrály na sklonku republiky a v období Augustova principátu, a to jak obecně, tak v konkrétním případě špičky římské nobility – císařovy rodiny. Práci si kandidátka rozdělila do čtyř kapitol.

V první kapitole se kandidátka věnuje postavení ženy v římské společnosti ve světle římských právních norem. Nejprve analyzuje antický pohled na ženu jakožto slabší pohlaví a dále se věnuje právní teorii a tomu, jak se postavení žen odráželo v římském právu. Vychází zde jak z práva personálního, tak rodinného a využívá při tom především přehledů římského práva dostupných v češtině.

Ve druhé kapitole kandidátka přistupuje k vyličení změn v římské společnosti, jež s sebou přinesl Augustův principát. Věnuje se zde i jeho rodinné legislativě, zejména konglomerátu zákonů známých jako *lex Iulia et Papia Poppaea*. Odbornou literaturu zde doplňuje též citacemi antických autorů (Plútarchos, Suetonius), jejichž zmínky o společenských reáliích suchou právníckou materií vhodně doplňují.

Třetí kapitolu kandidátka věnovala zlepšujícímu se postavení žen v průběhu římských dějin. Porovnává zde tvrdé normy starého římského práva na straně jedné a na straně druhé jejich postupné změkčování, či alespoň obcházení a upozorňuje také na změny, k nimž docházelo v důsledku válečných událostí (především občanských válek) i v důsledku celkového zklidnění situace poté, co se Octavianus definitivně ujal moci. Jako příklady žen z řad nobility si pro období pozdní republiky zvolila Pompeiovu manželku Corneliu, Ciceronovu známou Caerellii, a především Corneliu, matku bratří Gracchů. Té věnuje celou podkapitolu a uvádí ji jako příklad emancipované¹ ženy.

Ve čtvrté kapitole se kandidátka dostává k Augustovi a jeho rodině. Správně zde poznamenává, že rodina byla pro Augusta velmi důležitým nástrojem (sebe)propagandy a že se tato skutečnost významně odráží ve stavební aktivitě a výtvarném umění. Všimá si rovněž propojení žen z řad nobility s vysokou politikou, především pak opět v souvislosti s Augustem.

¹ Užití tohoto termínu kandidátka vysvětluje na str. 7 v pozn. 4.

Z žen, které Augusta na jeho dvoře obklopovaly, věnuje kandidátka pozornost jeho sestře Octavii a jeho třetí manželce Livii Drusille.²

Po stránce pramenné vychází práce především z Augustova životopisu z pera Suetonia, dále z vybraných životopisů Plútarchových, citován je rovněž Appiános či Cassius Dio a další. Co se týče interpretace, drží se kandidátka poměrně věrně názorů Sarah B. Pomeroy a práce je v tomto ohledu spíše popisná. Zajímavě pojímá kandidátka Augustovu rodinu až v samém závěru práce, kdy upozorňuje na pomyslný mocenský trojúhelník Octavia – Livia – Iulia, jehož „vrcholy“ se na Augustově dvoře dennodenně stýkaly a potýkaly, což jistě vytvářelo specifické prostředí, v němž pak vznikala vrcholná římská politika té doby. Příliš se kandidátka naopak nevěnuje roli žen jakožto nositelek legitimacy pro přenos moci na Augustova následníka, což je podle mého názoru škoda.

Jak jsem již uvedl, práce se drží popisné roviny a na některých místech působí poněkud nepřehledně. Vzhledem k vybranému tématu postrádám rovněž podkapitolu věnovanou specificky vztahu matka-syn v římské společnosti. Vysloveně zásadními nedostatky však práce netrpí.

I přes uvedené dílčí výhrady práci doporučuji k obhájení jako práci bakalářskou a navrhuji hodnotit ji stupněm výborně.

V Praze dne 28. 8. 2010

.....
Mgr. Robert Skopek

² O Augustově dceři Iulii vznikala ve stejné době samostatná bakalářská práce, a proto jí kandidátka věnuje pozornosti o něco méně.